

אהרון

אסופת שירים וסיפורים

אהרונ

אסופת שירים וסיפורים

מבחר כותבים

אהריון

אסופת שירים וסיפורים

מבחר כותבים

מוֹטִיב
ספרים

אחרון | מבחר כותבים
The Last One | Various Writers

עיצוב ועימוד: אלירן דיין
הוצאה לאור: מוטיב ספרים

ניקוד והגהת השירים והסיפורים באחריות הכותבים בלבד!

מהדורה ראשונה – ה'תשפ"ה 2025

© 2025 כל הזכויות על היצירות המופיעות באסופה זו שמורות למחברים

© 2025 כל הזכויות על האסופה והפקתה שמורות למוטיב ספרים

info@motiv-magazine.co.il

סדר השירים והסיפורים

- 9..... **שמש** | מינה גורל
- 10..... **המכתב האחרון** | עמית דרבקינ'חן
- 14..... **הגלגול** | חגית בת־אליעזר
- 15..... * | אסף קורן
- 16..... **בלי כל התראה** | נאוה בן־אריה
- 17..... **הנבחר האחרון** | תמר דוד־כריספי
- 18..... **גחלת** | רינה סולומון
- 19..... **כנפיים שבורות** | יעל־דבורה בת־נוי
- 20..... **הגפרור האחרון** | אריק לוי
- 21..... * | רויטל גל
- 22..... **שיחת חולין עם המוות** | צ'רנה שולמנוביץ'
- 24..... **לעולם** | חגית בת־אליעזר
- 25..... * | ורד סיידון
- 26..... **ריח** | הדס חטר־קלס
- 29..... * | נועם מאיר שדות
- 30..... **קוץ בתחת** | יעל־דבורה בת־נוי
- 32..... **סיבוב אחרון** | ענבל וויטיץ־שש
- 38..... * | מינה גורל
- 39..... **באחרית הימים** | דנה אדרי־פינבלט

41.....	אחר תמר דוד־כריספי
42.....	עוד יום מיכל בר־חיים
45.....	שבר חגית בת־אליעזר
46.....	אחרון, אחרון חביב... ראובן פרומר
49.....	המסע האחרון צ'רנה שולמנוביץ'
50.....	* אסף קורן
51.....	שיעור תורה מעיין בן־יהודה
53.....	מעבר לגדר יעל־דבורה בת־נוי
54.....	הייתי לעבר מינה גורל

אחרון היא אסופת שירים וסיפורים מטעם מוטיב ספרים שמאגדת יצירות שעוסקות בסיום. האחרון יכול להיות סופי – רגע שנחתם ואין בלתו – אבל הוא גם עשוי להיות אינטימי, חמקמק, כמעט נסתר: המבט האחרון שראיתם בלי לדעת, הסיפור האחרון שסיפרתם לאדם שכבר אינו איתנו, המכתב האחרון, הפרח האחרון שעדיין לא נבל, האחרון שנשאר כשכבר כולם הלכו, הטיול האחרון, היום האחרון בלימודים או בעבודה, היום האחרון של הקיץ ואולי היום האחרון בחיים....

האם זאת פרדה או התחלה חדשה? סיום או התחלה?

שמש מינה גורל

שָׁמֶשׁ
צָלְלָה אֶל אֲגַם וְטָבְעָה בּוֹ.
עֵינֵי חֲשִׁכּוֹ בְּאַחַת:
אֵין מַיִם. אֵין שָׁמַיִם.

המכתב האחרון עמית דרבקי'חן

ביום שבו הרופאים הודיעו שנותרו לך רק חודשים ספורים לחיות – העולם שלי נעצר.

אני לא זוכרת אם זה היה בוקר או אחר הצהריים, אם שתיתי קפה באותו היום או מה בדיוק לבשתי. אני רק זוכרת את התחושה. את אותו חדר טיפול שהפך בבת אחת קטן מדי, מחניק מדי, שקט מדי.

הרופא דיבר, שפתיו נעו, אבל אני לא שמעתי דבר – רק את הדופק שלי, הולם בעוצמה ואת פעימות הלב שלי שמנסות להדביק את המציאות שבורחת.

קמתי, לקחתי את התיק – ויצאתי.

ברחתי החוצה, כאילו ביכולת הבריחה הזו היה משהו שיציל אותי – יציל אותך – ממה שכבר היה בלתי נמנע.

לא הצלחתי להכיל את הבשורה. לא יכולתי לחשוב אפילו על האפשרות שלא תהיה כאן יותר.

אתה – האיש שתמיד היה שם, אבא שלי, עוגן חיי.

במשך ימים הסתובבתי בתחושה שהכול טעות. שאולי מישהו התבלבל. שזה רק שלב קשה, כמו כאלה שכבר עברנו – ונעבור גם את זה.

אבל אז, מישהי קרובה אליי – אולי מצפון בלבוש אנושי – עצרה אותי. היא הישירה אלי מבט ואמרה ברוך, אך בקול תקיף:

"אל תעשי את הטעות שאני עשיתי עם אמא שלי. תיפרדי ממנו – בדרך שלך. אל תוותר על ההזדמנות הזאת."

המילים האלה ננעצו בי כמו חץ. חץ שקרע את מסך ההכחשה והאיר את החשיכה.

משהו בי התעורר.

רציתי להיפרד. באמת שרציתי.

אבל לא ידעתי איך.

הרי אתה היית האיש שתמיד ידע איך לומר את הדבר הנכון. שתמיד הרגיע. שתמיד תמך.

איך אפשר להיפרד ממך?

פחדתי שהמילים ייחנקו לי בגרון, שהדמעות יטשטשו כל משפט. פחדתי שאני פשוט לא אצליח.

אז עשיתי את מה שתמיד עשיתי כשהלב היה עמוס מדי – כתבתי.

ישבתי וכתבתי לך מכתב. שלושה עמודים.

שלושה עמודים שכתבתי בלב רועד וביד רועדת עוד יותר.

חשבתי שזה יהיה פשוט – הרי כתיבה תמיד הייתה המקום הבטוח שלי – אבל הפעם, המילים לא זרמו.

הן התנגדו. כאילו גם הן לא רצו להיפרד ממך.

זה היה המכתב הכי קשה שכתבתי בחיי. אבל גם החשוב מכולם.

כתבתי לך בו את כל מה שלא הספקתי לומר:

כמה אני אוהבת אותך.

כמה אני מעריכה אותך.

כמה השראה אתה מהווה עבורי – גם עכשיו, עשור אחרי שכבר אינך.

עד היום, לפעמים אני שוכחת. בא לי לספר לך משהו – הצלחה קטנה,

שיחה עם אחד הילדים – ואני כמעט מרימה טלפון. כמעט.

ואז אני נזכרת – אתה לא עונה. אתה כבר לא פה.

אבל אתה כל הזמן איתי.

אתה נוכח בכל מילה שאני כותבת, בזיכרונות שמלווים אותי, בדמעות

שזולגות כשאף אחד לא רואה.

אתה נמצא בכל שיר, בכל טקסט. בקול שלך, במילים שלך, בתנ"ך

שלימדת אותי לאהוב, לחקור, להרגיש לעומק.

כך, אבא שלי, כתבתי לך מכתב פרידה אחרון.

תודה שלימדת אותי לאהוב ללמוד.

תודה שהיית לי דמות לחיקוי – לא רק כהורה, אלא כאדם.
 תודה שהיית אדם מכיל, רגיש, מבין. שידעת לומר את הדבר הנכון, לא
 מתוך שיפוט – אלא מתוך ראייה צלולה, עיניים טובות, לב פתוח.
 תודה שליווית אותי תמיד – בלימודים, בטקסי בית הספר, בטיולים
 המשפחתיים, ובשעות הארוכות שלמדת איתי לחידוני תנ"ך.
 תודה על תשומת הלב שהענקת ליילדיי. הם הרגישו אותך. הם ספגו ממך
 ערכים, אהבה, יציבות.
 פעם אפילו אמרתי בחיך שהם כנראה אוהבים אותך יותר ממני – וזה
 לא רק שלא הפריע לי, אלא גרם לי גאווה עמוקה. אמרתי לך אז:
 "אם הם אוהבים אותך כל כך – סימן שעשיתי משהו נכון."
 זכיתי, אבא. זכיתי בכך.

כיום, אילו הייתי יכולה להוסיף עוד כמה שורות לאותו מכתב –
 הייתי אומרת שהדבר הכי חשוב שעשית למעני – היה דווקא אחרי
 לכתך.
 הענקת לי אומץ.
 אומץ לעשות את מה שפחדתי ממנו כל חיי – לכתוב.
 לאחר מותך, הרגשתי כאילו יד בלתי נראית נוגעת בי, מושכת אותי
 קדימה. כאילו אתה לוחש לי: "זה הזמן שלך."
 וכך העזתי.
 כתבתי את הספר הראשון שלי – "במשעול התנ"ך", והקדשתי אותו
 לזכרך.
 עשיתי זאת למרות הפחדים, למרות הקולות הפנימיים שהטילו בי
 ספקות.
 עשיתי זאת כי הרגשתי שזו הדרך הנכונה לומר לך תודה.
 לכבודך – המשכתי.
 מאז – אני לא מפסיקה לכתוב.
 כל מילה שאני כותבת היא המשך של הדרך שהתחלת איתי.

בכל עמוד, בכל שורה – יש אותך.

אני מאמינה שהמשפט של ההיסטוריון פרופ' הנרי אדמס נכתב על אנשים כמוך:

"מורה משפיע לנצח, הוא לעולם לא יודע היכן מסתיימת השפעתו."

אתה היית המורה הראשון שלי והחשוב מכולם.

ואני מנסה – בכל ליבי – להמשיך בדרכך. להשפיע, להאיר, לגעת בלבבות של אחרים כמו שאתה נגעת בי.

אבא שלי.

תודה.

תודה לנצח נצחים.

הגלגול

חגית בת־אליעזר

כָּאן
בִּישְׁרֵת הָאֲחֵרוֹנָה
כְּלִי
מְעַרְקֵת הַרְבִּיּוֹת שְׂאִינָה
אֶלֶּא -
הַגְּאֵלָה הַקְּטָנָה.

★

אסף קורן

האחרון – איננו כשלוך. הוא גבור.
הקברניט עוזב אחרון את הספינה.
המפקד נלחם עד הסגיל האחרון
ועד הפדור האחרון.
האחרון – איננו אחרית.
הוא השלב שלפני כליון,
המתזיק את הכל על בלימה.
הוא עומד, ללא מורא.
כי הוא יודע
שאחריו אין עוד כלום.
ולכן הוא מרגיש –
שהוא הראשון.
ואין מלבדו.
כמה נפשות הצילו האחרונים.
כמה פעמים הם עמדו
בשכמעט הכל סביב נפל.
הגיע הזמן לשחרר אותם
מתחושת הכשלוך.
האחרון –
מעכשיו יעמוד בגאון.

בלי כל התראה

נאוה בן־אריה

אלו ידעתי שזו פעם אחרונה,
שתלך בפתאומיות, בלי כל התראה,
הייתי עושה המון אהרת.
מחבבת, מנשקת.
אומרת שאוהבת.
וגם מתקרצצת,
לא עוזבת.

הנבחר האחרון

תמר דוד־כריספי

הוא נֶעֱמַד בֵּין הַיְלָדִים

מול המורה

במגרש הספורט

ובלבו תקנה

שהפעם

רק הפעם

ימנה לראש קבוצה.

אחת, שתיים, שלוש...

הקול נשמע כהד

לבו התפניץ

גופו הצטמק

ולרגע דמין כי הוא

שועט לעבר קו הסיום,

קולות הקהל המריע

וחיוף רחב על פניו.

25

המספר האחרון בכמה

מכרז בקול רם

והוא בסף הפל השתוקק

להיות פעם אחת בלבד

ראשון!

גחלת רינה סולומון

לא משטרנו את הדרךכים
כהן הלקנו אל תוכנו.
שוטטנו בסבך הטבעי
לשהסתערף קקורים
מוארים ביפעת אש.

גזרנו
אך האש דעכה באטיות
לשריח הבערה רכוס בתוכנו.

נותרה גחלת פועמת
סימני זהוי מלבה
החרוד הנרפה.

בפעלול השרדוטי אחרון
היא מברכת ברפת בורא מאורי האש
ובתוכה מקשיבה לאנשה
חוששת מן הזמן שמתמצר.

חנוקה מצער
עטופה גלימה שחרה
היא נושכת שפתיים סדוקות
ומוראת בלחש לרית.

כנפיים שבורות יעל-דבורה בת-נוי

בערב יום
אֶרְבֹּת־לֵילָה
נִפְרָדוֹת
מִזְרִיפֵי־קֶרֶם.
גִּידֵי־זֶמֶן
רוֹקְדִים עִם זְאֲבִים,
וְעִם כִּפֵּה־אֲדָמָה.
שָׁמַשׁ מִתְכַּוֶּפֶת
מוֹל
דִּיּוֹ חֹנֵר.
מִרְגִּישָׁה פְּגִיעָה.
לֵילָה עוֹטָה שְׂרִיּוֹן.
לוֹכֵשׁ צֶל־סַעַר.
פֹּסֵת־קֶרֶם.
הַמִּית הַחֹל.

הגפרור האחרון

אריק לוי

תחנות תקומה, כאן נץ. קבלו זיהוי של גפרור צועד בציר התחתים. הגפרור בודד, חלש ועייף. כל צעד בנעליו הכבדות מרחיקו במעט משאון המלחמה והוא מתמסר אל השקט, לריק. הקולות מסביב נודמים לאיטם. אין איש בשדה הראייה שלו. כל הצלילים עכשו בראשו והמראות מזיכרונו. הכאוס כולו תחום ושמור מתחת לקסדה התקנית; לנצח במוחו.

תקומה משליש. מעדכן שהגפרור אחרון בספירה. כל חבריו כבר פרחים באדמה מקושטת בשיש. הדו"ח הושלם, הכל תקין.

בית מתקומה, דרכי מגפרור – האם שומע? אשה, ילדים וגינה. שכונה שקטה. מרכז מסחרי. היכל תרבות. טיול עם הכלב. מישוהו שומע? עבור. מה זאת אומרת שלילי ממצאים? אמור שנית. מי מחכה לך?

גפרור כאן קודקודיית תקומה. איך נשמע? האם פנוי בעגולה הקרובה לבצע מלא מחדש ולחזור חזרה, ברטוב? גפרור נא אשר. קבל דור חדש של מלוכלכים במיושבת. גילם צעיר אך זה לא משנה. יש לחדול אותם במייד. עליך לחתום על הציוד החסר ולחבור לעוד גפרורים שתפגוש בדרך, אם תפגוש. נא הודע מוקי בנשר ציפור. והפעם סגור היטב את השער. סומכים עליך, גפרור.

תקומה מנץ. קבלו זחילה של גפרור עכשו. באפסות כוחותיו מנסה להניע גופו קדימה, ולו גם בכמה סנטימטרים ספורים. דבק במשימה לאור המטרה. מרפקיו נטועים חזק בקרקע הארורה וגופו נגרר אחריהם על מצע אבנים ואבק. אגלי זיעתו תלויים כמדליות על חולצת גנרל, נאחזים בבד המקומט ולבסוף לא יכולים לכובד משקלם, נושרים ומרטיבים את האדמה החרוכה. ענני חול פודרה מלטפים ומאפרים פניו. שקט עכשו. נץ קורא לתקומה. גפרור כעת לא זז יותר.

תקומה, תקומה כאן גפרור. עשיתי כמיטב יכולתי. סליחה, סוף.

*

רויטל גל

המחזור האחרון
האביב פָּרַחָה נִשְׁמָתוֹ,
הקִיץ בָּעַר בִּי.
הסתו נָשַׁר בְּרוּד.
החֶרֶף נָטַף בְּתוֹכִי,
טפּוֹת שֶׁל מִלְקוֹשׁ.
נָהַר רַחֲמֵי יְבֵשׁ,
לְקוֹל חֲצוּצָרָה חֲרִישִׁית.
המחזור האחרון.
בין עונותי –
פּוֹרַח שְׁקֵט.
שָׁמַשׁ מְאִירָה זְמַן שְׁלֵכָת,
קִשְׁת גִּשְׁמֵי בְּרָכָה.
מְעַנִּיקָה חַיִּים לְעֶצְמִי.

שיחת חולין עם המוות צ'רנה שולמנוביץ'

ישבתי לי, ביום מן הימים על המרפסת, המחשבות כמו פרפרים, פרפרו סביב ראשי ואני הבטתי עליהן בהתפעלות. דפיקה חלושה בדלת, התרוממתי בחוסר רצון, מאוכזב.

המחשבות התנדפו בן רגע. ניגשתי באיטיות, גורר רגליי.

פתחתי את הדלת, עומד בוהה במוות שעומד לפניי.

"הגעתי לביקור, תוכל לתת לי רגע מנוחה?"

רגע מנוחה? המחשבה התפוצצה כמו בלון בראשי, אך לא הצלחתי להוציא מפי שום קול.

"רק לרגע, לא אגזול הרבה מזמנך, היה לי מסע קשה, אתה יודע, כל העסק הזה שלי הוא בכלל לא קל, לאכזב, להכעיס, אולי אפילו לשמח לפעמים. אני זקוק רק לרגע"

הפניתי את ידי, כך שאני מזמינו להיכנס. אני יושב מולו, מול המוות ובוהה.

"נו, לא תגיד לי משהו? צא מהשוק, לא באתי אלייך, אל תחשוש".

בולע את מעט הרוק שעוד נשאר בפי, אני שואל אם היה רוצה לשתות או לאכול.

"אשמח לכוס קפה שחור, עוד יש לי דרך לעבור, עדיף שאהיה ערני שחס ושלום לא אעשה טעויות"

הרגשתי כמו בסצנה מתוך סרט אימה, מחכה שמישהו יקפוץ ויגיד לי לחייך למצלמה. אבל בכל פעם שהצצתי מהמטבח לסלון, הוא ישב שם. זה היה ממש כמו מתוך חלום.

"אז באת מרחוק?", אני צועק למוות שיושב.

"לא, אני תמיד נמצא קרוב יותר ממה שנדמה"

"אה, הבנתי, מקווה שיש לך נסיעה ארוכה עד שתגיע ליעדך"

"האמת היא שהגעתי די קרוב, פשוט התעייפתי. הייתי צריך מישהו לחלוק איתו את המסע"

פתאום הבטן של התהפכה והרגשתי כבר שאני לא ממש רוצה חברה.
"טוב, אני מבין ששיתית ואתה מוכן לתזוזה", התרוממתי והפניתי את ידי ליציאה.

"תודה על האירוח, היית נעים לי מאוד, מקווה שלא תכעס עליי לאורך זמן, תזכור את השיחה הזאת".

הוא יצא ואני התיישבתי המום במרפסת ורק עטלפים הסתובבו בראשי.

בעודי חושב על החלום המוזר, קיבלתי את הטלפון: "דום לב – דוד שלי נפטר".

לעולם חגית בת־אליעזר

אני מרגישה
כמו בשיר האחרון
אז מתר לי

אני שוכרת
את הפלים
החקים
הקלים

ודורכת יחפה
על השברים
הקרעים
על התפרים הנפרמים

ואומרת רק זאת:

לעולם לא אשובע ממך
לעולם
לא אהדל מאהבתי אליך

*

ורד סיידון

"עוז וְהִדָּר לְבוּשָׁה וּמִשְׁמַח לְיוֹם אַחֲרוֹן"
(משלי לא, כה)

עוז וְהִדָּר הֵן מִדּוֹתֶיהָ
וּשְׂחֹק עוֹלָה עַל שְׁפֹתֶיהָ

יוֹם אַחֲרוֹן הוּא הַעֲתִיד
הַמְּגִיד וְהַמְעִיד

בָּהּ וּבְדֹאגָתָהּ
לְכִסּוֹתֶם שָׁל בְּנֵי בֵיתָהּ

כִּסּוֹת הַיּוֹם וּכִסּוֹת הַלַּיְלָה
לֹא שׁוֹקֵטת וְלֹא דִי לָהּ

חֲרוּצָה, נִעְרָצָה
אִשְׁתְּ חֵיל מִי יִמְצָא

ריח

הדס חטר-קלס

בימים ובלילות שאימא שכבה חולה בבית, אבא ואני היינו יושבים לידה בתורנות. מאכילים אותה בכפית, משקים אותה עם מזרק ומפוררים לה את הכדורים כדי שיהיה לה יותר קל לבלוע. לפעמים היינו יושבים לידה יחד וכשאמא הייתה נרדמת אבא היה מלטף לי את הראש הלוך וחזור בכיוון ההפוך: מהעורף לקדמת הראש. אהבתי את תחושת הדגדוג בקרקפת הקרחת שעשיתי לאות הזדהות עם אמא והוא אהב אותי צוחקת. כשהצחוק שלי התגבר אמא הייתה פוקחת לרגע עיניים ואמרת בקול חלש: "די, תעזוב את הילדה" ומביטה בנו במין מבט מוזר.

כשהייתה שוב נרדמת, הוא היה חופן את ראשי בידיו ומצמיד אותו אל חזהו או אולי זה היה הפוך והוא הצמיד את ראשו לחזי. כבר קשה לי לזכור. הרבה דברים התערבבו לי מאז: צבעים, קולות, זמנים ובעיקר זיכרונות.

רק זיכרון של ריח אחד נשאר חזק וברור על הגוף שלי גם אחרי ששפשפתי אותו חזק עם סבון ומים רותחים.

את הלילה שבו הוא העיר אותי ואמר שהוא נוסע עם אמא לבית חולים אני דווקא כן זוכרת. זה היה אחרי תקופה ארוכה שאמא לא הרגישה טוב וכבר נשארה בבית ולא הלכה לעבודה. האמת? בהתחלה קצת שמחתי. היה נעים לחזור בצהריים מבית הספר ולמצוא את אמא בבית. ראיתי שקשה לה. היא הייתה עומדת זמן קצר במטבח, מכינה לי משהו לאכול, שואלת כמה שאלות וחוזרת למיטה.

אבל אחרי אותו יום שבו חיכיתי מחוץ לדלת עד הערב כי אמא ישנה ולא שמעה את הדפיקות שלי, אבא נתן לי מפתח מחובר למחזיק מפתחות עם סמיילי גדול וצהוב ואמא ואני קצת התחלפנו בתפקידים.

בצהריים הייתי פותחת את הדלת עם המפתח החדש שלי, נכנסת לבית שקט וחשוך ומכינה משהו לאכול. כשהייתי שומעת אותה משתעלת, הייתי נכנסת לחדר השינה שלהם ומתיישבת לידה על המיטה. אמא

הייתה שולחת לעברי יד צהובה ורזה ואני הייתי מרכינה את ראשי, מניחה לכף ידה ליפול עליו, עוצמת עיניים ומדמיינת את הליטוף שלה שכל כך התגעגעתי אליו.

"תאכלי" היא הייתה אומרת בקול חלש ואני הייתי לועסת לאט כדי שתחשוב שאני אוכלת הרבה ומחכה שתירדם.

בלילה שבו הם נסעו לבית חולים אבא טלטל אותי חזק בכתף כדי שהוא יהיה בטוח שהתעוררתי והבנתי לאן הם נוסעים.

"תנעלי את הדלת ותוציאי את המפתח" הוא אמר ויצא מהר כשאמא בזרועותיו. היא כבר הייתה כל כך קטנה ורזה ולא היה לה כוח לרדת במדרגות. ברגע שהם יצאו רצתי לחלון, צעקתי "אמאאאא" ונופפתי בידי אבל מעד לזגוגית כבר ראיתי אותם נכנסים למונית שחיתכה להם למטה. נעלתי את הדלת עם המפתח שמחובר למחזיק המפתחות עם הסמיילי הצהוב והוצאתי את המפתח מהמנעול. בדיוק כמו שאבא אמר. נשארתי לבד. הבית היה חשוך ואני זוכרת את הבהלה שאחזה בי. את קוצר הנשימה, את דפיקות הלב החזקות, את תחושת המחנק והרעד ואת הבכי האין־סופי. כשנרגעתי, נכנסתי לחדר השינה שלהם והדלקתי את האור. המיטה הייתה ריקה ובצד של אמא היה שקע קטן במזרן. על הרצפה היו מפוזרות קופסאות עם הכדורים והתרופות שאמא קיבלה. הכנסתי אותן למגירת השידה, סידרתי את המיטה, כיביתי את האור והלכתי לחדר שלי לישון.

מוקדם בבוקר אבא חזר בלי אמא ונשכב על המיטה שלי לידי. הוא ליטף את ראשי והצמיד אותו בחוזקה לחזהו או אולי זה היה הפוך והוא הצמיד את ראשו אל חזי ואמר בשקט: "עכשיו זה רק אני ואת."

כשהתעוררתי כבר הייתה שעת צהרים. היה חם והמאוורר שמעל המיטה השמיע זמזום מעצבן. הייתי רטובה מזיעה ומהפיז'מה שלי נדף ריח מוזר שלא הכרתי. כששמעתי את הצעדים שלו מתקרבים קמתי מהר ונכנסתי למקלחת.

פתחתי את ברז המים עד סופו כדי שיעשה רעש חזק, דחפתי אצבע לגרון והקאתי.

"מה את עושה שם כל כך הרבה זמן?" הוא צעק. "אני צריך שתעזורי לי."

אבל אני עשיתי את עצמי לא שומעת ונתתי למים החמים לשרוף לי את העור.

בהתחלה הוא צעק חזק אבל לאט-לאט הצעקות שלו נחלשו. כשהשתררה דממה סגרתי את ברז המים וחיכיתי עוד קצת עד שכבר לא שמעתי את הנשימות הכבדות שלו מעבר לדלת וידעתי שהוא הלך. התעטפתי במגבת הגדולה של אמא, יצאתי בשקט מהמקלחת והלכתי לחדר השינה שלהם. המיטה הייתה ריקה ומסודרת בדיוק כמו שהשארתי אותה בלילה. לבשתי את הכותונת הארוכה של אמא, פתחתי את מגירת השידה והוצאתי ממנה קופסא עם כדורים. הריח המוזר עוד היה על הגוף שלי. לקחתי חופן כדורים והתחלתי ללעוס אותם. נכנסתי למיטה שלהם בצד של אמא, התכסיתי בשמיכה עד מעל הראש ולאט לאט הריח המוזר התחיל להתפוגג.

★

נועם מאיר שדות

אני האחרון לגעת בשד.
השד חכה לי ממסת לחלצה, ממסת לחזקה,
ממתין לי במעבר
מפטה וקורץ.
אני רצייתי לגעת בו. רצייתי מאד.
אך אסור!
אסור!
זו הטרידה וזה אסור
והאשה בעלת השד בכלל לא מסתכלת עלי.
לו הסתכלת עלי נערתתי
פי אז הייתי אומר לה
רק רוצה אני לנגע נגיעה, ליטוף וזהו
לא יותר.

קוץ בתחת יעל-דבורה בת-נוי

אתה
סערת חול
שעף לעיניים
צריכה משקפים עבות
להגן.
ועצב עף על עצמו
קילומטרים.
התקשרתי
כוחו של הרגל,
והרגל שלי
צולעת,
בולעת,
ערפל נושא
ערף מפתח
פחד נוזל
דוחף אותי
בשוונג,
והיינו
הרוס שחלף
נדבק חם בינינו
מחברים
לשקע אחד.

וְאֲנִי
אוֹהֶבֶת סִדְרָתִית
מְקַלֶּפֶת אֲשֶׁמָה
וּמִזְרַחַת עַל כְּרִיד,
לְשִׁקוּעַ,
תְּמִימוֹת מִתְּפַלְשֶׁת,
בֵּית מְקַלֶּף בְּכַח,
שׁוֹלְפִים רְצָפוֹת וְדוֹקְרִים,
הָרֵס בּוֹנָה
רַק חוֹל וְחֹל,
חוֹלֵץ פְּקָקִים
הַפֵּל צְפוּי,
תּוֹפְסֶת אוֹתָךְ בְּסַעֲרָה
וְקוֹשֶׁרֶת לְדַעֲתִי.
רְשׁוֹת לֹא נִתְּנָה
אֲנִי בְּדַעֲתָךְ,
אֶרְץ לֹא זְרוּעָה
אֶרֶס מְזִן
לֹא סְגוּרָה
עַל עֲצָמִי.
סוֹף צְטוּט.

סיבוב אחרון

ענבל וויטיץ-שש

"אבל למה אתה מגזיזם?" דקל שוב מתעצבן על שאולי.
 "לא מגזיזם" שאולי עונה. "אני טוב עכשיו, לא רוצה שתפגע לי בצבע".
 דקל רוכן קדימה, סורק בדקדוק את שלושת הקלפים הפתוחים על
 השולחן מולו.
 "מה יש לך?"

שאולי מקצר את כתף שמאל, מותח שפתיים לצד אחד, גבות לצד
 השני, עוטה על פניו סימן שאלה מושלם. הוא לא מגולח, וישיבתו
 הכפופה שופכת כרס קטנה מעל מכנסי טרנינג דהויים. דקל מעולם לא
 יצא מהבית בטרנינג. תימנים שגדלו בבבלי בשנות השמונים לא יכולים
 להרשות לעצמם להסתובב בשכונה מרושלים. הוא מסופר ומגולח
 מאוד, ויש לו פאוץ' ירוק ובו פנקס שורות קטן. במהלך המשחק הוא
 מקפיד לנהל רישום מדוקדק, אותו הוא מזין בדייקנות לטבלת אקסל
 עמוסה ורבת משתנים - רישום דקדקני של מאות משחקים שלנו. תאים
 על תאים. כאילו אפשר לסכם במספרים את התופעה שהיא אנחנו. את
 הקסם שבו האנשים סביב השולחן במטבח שלנו הפכו, כמו בסיבוב גליל
 צבעוני, מנקודות צבע בודדות במרחב, לתפרחת מורכבת וחד פעמית.
 הטבלה מעידה שבכל שנה דקל מסיים ראשון. בשנים האחרונות אף
 הלך והגדיל את הפער. הוסיף והתרחק מהקבוצה העליזה שלנו. רק
 שחקן אחד עדיין מסוגל להוציא אותו מאיזון. מהעבר השני של השולחן,
 שאולי שולח לעברו חיוך דק ותמים.

בחברת הנדל"ן המשפחתית, שאולי הוא האיש האמון על הסכמת
 המפונים. הוא מומחה לדברים שנמצאים הרחק בשטחי הבליינד-ספוטס
 הידעניים של דקל. את מה שזה לא ילמד לעולם ממאות הספרים שקרא
 וקטלג בספרייתו, שאולי לומד מקריאת אנשים.

"שש מאות", מכריז דקל וזורק מטבעות פלסטיק מפוספסים בשחור
 ולבן למרכז השולחן.

שאולי שותק משך פעימת לב יחידה ומחושבת.
"אני משווה," הוא משיב.

יעלי צוחקת, שמחה על הדרמה המתגבשת, אבל ממהרת לזרוק את הקלפים. היא עדיין לובשת את מכנסי החאקי ואת חולצת השייטת מהמילואים. היא מתכופפת לעבר שאולי ומבקשת ממנו להציץ בקלפים. שאולי נעתר, שמח לגייס תמיכה פומבית מול האויב הקבוצתי. העיניים של דקל נעוצות בה כטפריים כשהיא עושה הצגה נלהבת, ושניהם חוזרים להישיר מבט אוהז סוד אל דקל, קורנים כילדים.

אנחנו משחקים על השולחן במטבח. על השיש פזורות שאריות של על-האש חגיגי, שתי עוגות וכמה כוסות שהשארנו בחוץ עבור הימים האחרונים. סביבנו ערמות של ארגזים כבדים. מאחורי הדלתות הסגורות, ארונות המטבח ריקים. ניילון נצמד חונק את מכונת הקפה. על מדפי העץ הארוכים של הספרייה מגולגלת מגילת העצמאות, לצידה מונחים שני ספרים.

"מי כתב את מילות השיר 'המלחמה האחרונה'?" יעלי שואלת.
"חכי רגע עם העשרים שאלות" דקל מבקש, מבטו עדיין על שאולי.
"זה בסדר" היא משיבה, "זו שאלה לזמיר."

הזמיר יושב קצת כפוף, קרוב למקרר עם הבירות. שלוש פחיות ריקות לפניו. הוא מביט בקלפים, מעווה את פניו בגועל משועשע ומעיף אותם בתנועה מוגזמת.

'הזמיר מרמת השרון' יעלי קוראת לו מאז גילתה שהפליא לזמר כסולן במקהלת הילדים של אימו. פעם נשבעה לנו כי תדע לזהות את ריח הגיהוקים שלו במבחן עיוור, אחרי שנים של משחקים לצידו. עכשיו היא מכחכת גרונה ברשמיות לכבודו וחוזרת – "מי כתב את המלחמה האחרונה, ולמי?"

הזמיר מגרד באצבעות עבות בראשו.

"חיים חפר" הוא עונה ולוקח שלוק קולני מהבירה. "לבת שלו."
יעלי מתלהבת. התפקיד שלה הוא לחלק את השאלות על פי תחומי המומחיות שלנו. דקל, מנהל הפיתוח מבבלי, מקבל היסטוריה וגיאוגרפיה; שאולי סדרות טלוויזיה לילדים ומאכלים; הזמיר – טבע

ותרבות. את השאלות על ספורט היא מפנה לאלרז, המכביסט שבדיוק מוריד את הקפה השחור מהאש. אני מכירה ספרים ואת המילים של כל השירים. בתנאי שנכתבו בעברית.

לפני המטבח הזה ויושביו, נסענו אני ואתה לניו יורק, לבדוק את האפשרות של חיים אחרים. ביקרנו בבתי ספר והסתובבנו בדירות עתיקות בקרבת הסנטרל פארק. תמהנו על התקררות הגבוהות, על רצפות העץ, זוכר? ריח זר עמד בחדרים הריקים. ככל שחלפו הימים והביקור התקדם, הזדחלה מועקה קודרת אל בית החזה שלי, וכשירדה אל הבטן, לא יכולתי לעכל עוד כלום, עד שכמעט התמוטטתי מהתכווציות מעי בשירותים זרים ברובע המערבי.

"תחשוב כמה טובים החיים שלנו בארץ" שכנעתי אותך אז. "מה הטעם בחיים בלי המשפחה והחברים?" במילים רוויות בראייה הנוסטלגית שהתגבשה אצלי תוך ימים ספורים, תיארתי לך את מרחבי הדשא הירוקים בשכונה שלנו, את שקשוקן העליז של הממטרות, את המרפסות הפתוחות לשמש הצהובה, את גלשני הגלים ואת ריקודי העם על הטיילת הקיצית של תל אביב.

"אני מבינה מה הם אומרים לי" הסברתי, "אבל אני לא באמת מבינה מה הם אומרים. אתה מבין?"

"וגם..." את הטיעון המכריע שמרתי ביודעין לסוף - "מה יהיה עם הפוקר?"

אנחנו משחקים בכל שישי ובכל חג. קבוע. בלי תירוצים. דקל התייצב עוד לפני שהחלים מהניתוח; הזמיר הגיע כשלידו כרוך הצמיד מחדר הלידה של בנו השלישי: בהריון הראשון נהגתי לעמוד ליד השולחן כשלפני בטן ענקית. כשפרצה הקורונה והוכרז סגר, עברנו לשחק אונליין, אבל המרחק רוקן את החוויה מתוכן, ודי מהר חזרנו לארח משחקים מחתרתיים. מהלכים נועזים ופתרונות יצירתיים במיוחד ננקטו כדי לשמר את המסורת. התכנסנו באולימפיאדה, במונדיאל, באירוויזיון, בבחירות, בימי זיכרון, באזעקות, ולאור נרות, כשהפסקת השמל מתמשכת האפילה את תל אביב. רק השבעה באוקטובר טרף את הקלפים. שאולי קנה אקדה. יעלי והמכביסט התגייסו למילואים.

כשמגיע תורו, המכביסט מישיר מבט אל מנהל הפיתוח מבבלי. הקלפים שלו לא משהו, אבל הוא מת לתפוס את דקל. יומיים אחרי השבעה לאוקטובר נסע לבקר את החברים בפלוגה, והבין שצריך אותו. על אף שמזמן סיים מילואים. כשהגיע למוצב, מצא שהוא עדיין פרוץ. מחוץ לגדרות נערמו גופות מחבלים. בפנים לא היו מים, האסלות עלו על גדותיהן, ושאריות האוכל התמלאו תולעים. אבל כשהניף למעלה את ימינו כדי לחגור את הנשק, הריאות שלו התמלאו באוויר.

"גם אתה פה?" דקל שואל כשהוא מזהה שהמכביסט מתלבט.
"לאן אני אלך, אח שלי?" הוא משיב.

הוא משתהה, כדי להרוויח עוד רגע שבו הוא מאמלל את דקל החרד, ואז קורץ לעברו בחיוך וזורק את הקלפים.

בימים הראשונים למלחמה החלפנו המכביסט ואני כמה הודעות טקסט כועסות. הוא מהמוצב על גבול עזה, ואני מהספה בבית. "זה יומרני ומתנשא וחי בסרט לחשוב שאנחנו צריכים לדאוג לעזה" הוא כתב לי אז. "זה מה שאתם לא מבינים". זו הייתה שיחה שבה מחקתי יותר מאשר כתבתי. את מה שכתבתי קראתי בזהירות, כמה וכמה פעמים. "עזוב שטויות" כתבתי לבסוף. "אני גאה בך. הלוואי שנתראה בקרב בפוקר".

אלרז השיב אחרי שבע דקות ארוכות.
"זה הדדי".

אלרז מתנער. הוא לוקח שתי סיגריות מקצה המסדר שערך, ונעמד ליד דלת המרפסת. משם הוא שולח אליי מבט, נוקש פעמיים על הראש ומסמן עיגול באצבעות. הסימן הצבאי לכינוס קודקודים. אני צוחקת ומצטרפת אליו במרפסת. כשאנחנו בחוץ, הוא מצביע על הקפה שמזג לנו, ומגיש לי את אחת הסיגריות.

"אשכרה מחר הטיסה שלכם, הא?" הוא אומר, ואז מקרב את המצית לפנים שלי, ומדליק.

כשבנינו את הבית החדש, ייחדנו מקום של כבוד לשולחן הפוקר. וידאנו שיהיה בדיוק בגובה הנכון ובול בגודל המתאים. סביבו תכננו את המטבח, משם את הבית כולו.

בערבי משחק עליזים במיוחד, הפלגנו בתוכניות לייסד בית אבות לפוקר, שבו אנחנו מזדקנים יחד. בערבים שבהם התעייפנו מוקדם, פרשנו לישון והשארנו את החבורה מאחור לשחק במטבח שלנו. מחדר השינה ומאחורי הדלת הסגורה, היינו שומעים במעומעם - כמו ממרחק רב, את צהלות השמחה ואת קריאות האכזבה ברגעי ההכרעה והדרמה.

רק התגובה המופתעת של אורחים לרגע חשפה את המוזרות בהרגל, שעבורנו הפך טבעי עם השנים. כשסיימו לשחק, היו מפנים את הכלים המלוכלכים, מכבים את האורות, לוחצים על המתג שליד הדלת, ורצים מהרמה החוצה, לפני שהתריסים הכבדים בסלון נסגרים.

כשהקלף הרביעי נפתח, דקל מרים עיניים מסכנות לשאולי ופולט אנחה פולנית. אנחנו צוחקים. בחודש שעבר התאומים שלו קיבלו צו ראשון, שהביא לסופן התלבטויות של חודשים.

"אול אין", הוא מכריז.

שאולי בוחן את הקלפים. לפני המלחמה גם הוא חשב לעזוב את הארץ. אחרי הדרכון הפורטוגלי, אפילו נסע עם המשפחה לבדוק שכונות ובתי ספר. לבסוף אשתו הכריעה שנשארים. זו הייתה התלבטות קצרה יחסית, אבל כולנו זכרנו לו את הרהורי הכפירה במשך חודשים ארוכים.

"אול אין", שאולי משיב.

השולחן כולו מזדקף ונמתח כששניהם חושפים את הקלפים. המכביסט פולט קריאת עידוד, יעלי מרימה את הראש מהעשרים-שאלות, הזמיר מהבירה. כל המבטים ננעצים בקלף האחרון שנותר לפתוח, החמישי.

היופי בפוקר הוא שפעם בכמה זמן, ניסים גלויים מתרחשים. לפעמים מגיע בדיוק התשע שמשלים לך רצף, לפעמים שני זוגות פושרים הופכים לפול-האוס אימתני, לפעמים מופיע בקצה הנהר לב אדום ומיוחל, כנגד כל הסיכויים. אני מביטה איתם בקלף האחרון כאילו זה משנה משהו, כאילו הרגע הזה עצמו הוא לא הנס האמיתי. אפילו הסוף הזה נהדר - קריאות האכזבה הרמות שלנו מהדהדות בין חדרי הבית כששאולי נשמט לכיסא מאוכזב, ודקל רוכן קדימה באושר, לאסוף קופה עצומה של רווחים.

"סיבוב אחרון?" אני שואלת.

שקט נופל על השולחן. יעלי קושרת איתי מבט ומהנהנת.
"זה לשנתיים, בעיקרון?" היא שואלת.
"או לשלוש" אני עונה. או לתמיד.

כשהמשחק מסתיים, אנחנו נעמדים ומסדרים את מזוודת האסימונים בשקט. מקפלים את כיסוי השולחן, מפנים את הכלים. אולי המיקרוקוסמוס האינטימי שלנו נסדק ברגע. אולי התנהלות טבעית של שנים הופכת באחת מודעת ומלאכותית. אולי אני סתם רגשנית. אני צוחקת בקול ומכריחה אותם לקחת כל מיני דברים שעוד צפים בין ים הארגזים. אורי אוסף לשקית סופר פשוטה את כל ארון המשקאות שלנו, אלרז לוקח את האופניים שלי, שאולי את ערכת הקפה, דקל ויעלי את שני הספרים.

הם משתהים עוד רגע במרפסת, ואז מחבקים אותנו בתורות ויורדים אל השביל.

בכניסה לבית אני מגבת את הרגליים, מתוך הרגל, מעל ריבוע שחסר בו השטיח "ברוכים הבאים". אני לוחצת על המתג שליד החלון ונועלת את הדלת. קול צורמני ומכני מתחיל לזמזם מלמעלה. אני תופסת את הצלליות המתרחקות שלהם בקצה השביל, נושאות את החפצים שלנו, לרגע אחד אחרון, כשהתריסים הכבדים בסלון יורדים.

★

מינה גורל

את יודעת,
אף פעם לא הייתי.
הרוח לא נשקה באמירי
שיחי הפטל לא הקתימו אותי.
לא נשמתי מולך
נשימות בין-ערבים
הדבר הכי אצמתי
נראה
מותי.

באחרית הימים

דנה אדרי־פינבלט

באחרית הימים
תהיה הלך תמים
באחרית הימים
לא יהיו על ראשך איומים

תהיה סתם אדם
כזה המסתובב בעולם
כזה הננה מפריתה של יסמין
כזה הננה מריח סיר של חמין

באחרית הימים , כן זה אי שם
ואולי זה בכלל בקצה השני של העולם
יש עולם די פשוט
אין שם לאף אחד כסא של מלכות
כלם זזים כך בתורם
משם לפה מפה לשם
מבלי לחשוש מאכזריותו של עולם

אומרים הם שלום, שואלים לשלומך
אם יש לך בשורה טובה יתנו לך ברכה

באחרית הימים בית המשטרה מנגמם
כל אחד יודע את מקומו

ואלו חקים עליו לקיים
אנשים לא מתפשים צרות ככה סתם
רק צל של עץ תות לנמנם ביומו של קיץ הם

אנשים לא יורים שם צורות מרובים
הם חלק ממערכת של כלים שלובים

באחרית הימים, כן אי שם
יהיה תחלתו או סופו של העולם.

אחר

תמר דוד־כריספי

'רצה כפּה מִיְחַדָּת
היא המֶלֶה- אַחֲרוֹן' –
אַמְרָה הָאֵם
עַת בְּנָה הַזֵּיל דְמָעָה
כְּשֶׁהַנִּים עַל הַשְּׁלֶחַן
אֵת תְּעוּדָתוֹ וּבְשָׁקֵט מְלַמֵּל
כִּי הוּא אַחֲרוֹן
וְהַגְרוּעַ בְּיוֹמֵר בְּכַתְּהָ!
הָאֵם לֹא הִשְׁתַּחֲוָה
וּבְקוֹל הַכְרִיזָה:
'לְהִיּוֹת אַחֲרוֹן
הוּא לְהִיּוֹת אַחֵר
וְאֵין דָּבָר מִיְחַד יוֹמֵר
מֵלֵא לְהִיּוֹת כְּמוֹ
כְּלָם!'

עוד יום מיכל בר-חיים

אם הייתי יודעת שנה היום האחרון
היינו מתבקרים כל דקה וצוחקים המון
הייתי אומרת רק פו, לא אולי, לא נראה
ומתעדת כל רגע שלך, שיהיה.
היינו אוכלים הר של גלידה בכל הטעמים,
עם קצפת, ושוקולד
ופצפוצים קטנים.
לא הייתי כועסת על שלכלכת את החלצה,
לא הייתי מתעיפת,
לא הייתי לחוצה.

אם הייתי יודעת שנה היום האחרון
היינו קופצים על הספה והופכים את הסלון
לא הייתי מתנפחת אתך על שום דבר
פי למי אכפת אם הקדר מסדר
לא הייתי בודקת הודעות
או מחלקת מטלות
או מתעצבנת או שותקת
או עונה בשאלות.
הייתי אומרת רק פו, לא נראה, לא אולי
ובכל הנדמנות מסבקת, שתהיה קרוב אלי.

אם הייתי יודעת שנה היום האחרון
הייתי מחזיקה ערה - רק לא לישון,
היינו רוקדים ומשתוללים עד מאחר
והוגגים את היום הזה
כי אין לו מחר.
לא הייתי מבקשת שמתעשה שעורים,
או שורפת זמן על דברים אחרים,
גם לא הייתי רבה אהב על מסכים
ולא סופרת עד 10
ו"עכשו הולכים."

אם הייתי יודעת שנה היום האחרון
הייתי משננת זכרון אחר זכרון
הייתי עוטפת את פלך ובתוך הלטוף
לומדת ומתעדת כל פסה מהגוף,
הייתי מקשיבה בענין לכל הספורים
ולא נודדת בראש למקומות אחרים.
לא הייתי פוזלת להציץ בניד
או עונה רק שניה
על עוד אי-מייל אחד
הייתי אומרת רק כן, לא אולי, לא נראה
ובוהה בה רק עוד פעם, אוי כמה אתה יפה.

ואם הרגע הנורא הזה פתאום מגיע
היינו עוצרים ומתחבקים חבוק ארוך ומרגיע.
לא הייתי אומרת כן, לא לא, לא שום דבר
בק אוהזת אותך הכי קרוב שאפשר.

כי אם באמת הייתי יודעת שנגיע יום אסון
הייתי גלחמת בכל פחי כמוכת שגעון
הייתי עוזרת את הזמן ומשביתה את השעון
אלהים, לו רק ידעתי שזה היום האחרון.

שבר

חגית בת־אליעזר

בלילות האלה
בהם ספוריו האחרונים
של Ray Carver
מדברים אלי בפשטותם הכנה
ועוזרים לי לעבר
ליום העמל הבא

אני יכולה לומר
ישירות עד כאב:

אני אוהבת ללא מין
ושוכבת ללא אהבה

והשנים האלה
שאולי לא יפגשו עוד בימי חיי
עושים אותי מרקנת תקנה

אחרון, אחרון חביב... ראובן פרומר

אברהם לוי לא היה אהבתה הראשונה של נעמי גלוק. האחרונה כן. הראשון היה יובב לוי. יובב היה בנו של פרופ' ירמיהו לוי שהיה פרופ' לתנ"ך והיה מומחה לספר בראשית בכלל ולבריאת העולם בפרט. גם שמות ילדיו של לוי הנציחו את אהבתו והתמחותו האקדמית לספר בראשית והללו, שמות ילדיו, לוקטו בקפידה מתוך הטקסט הזה, כמובן. ואלה שמותיהם לפי סדר לידתם: יובב, צילה, חנוך ובנימין. כל אחד ואחת מהם זכה לשמוע, יותר מפעם בחייו – הסבר מפורט אודות השם שניתן לו או לה וגם הסבר מלומד ומנומק מדוע בחרו בו, בשם הזה, הוריו, כלומר פרופ' לוי ואשתו. כאילו שלאיים היה משהו להגיד בעניין!

האמא של יובב, שושנה לוי, הייתה תימנייה במוצאה וממנה ירש יובב את גוון עורו הענברי שהשתלב נפלא עם צבע עיניו התכולות ומראה שעריו הבהיר תוצרת גרמניה. יובב לוי נראה ממש ארי. יובב היה הבן הבכור של פרופ' לוי והיה חתיך מהמם עם גוף לתפארת וצבעים מז'ורנל, שחקן כדורסל ו... גבר. יובב גר בשכונת רחביה ולמד שלוש כיתות מעל נעמי בגימנסיה העברית רחביה וכמובן היה אף מבוגר ממנה והוא היה אהבתה הראשונה – אהבת נעורים בוסרית אך טהורה וזכה – של נעמי גלוק.

בתור מדריך בצופים הוזמן יובב לוי – מפעם לפעם – לתת שיחה או להעביר פעולה או סתם לקחת חלק באיזו פעילות אחרת בשבט "קטמון" הירושלמי. היוזמה להזמנת יובב הייתה של נעמי גלוק שהייתה בין מקימי שבט קטמון ואחת מן המדריכות היותר-מסורות של השבט הזה.

כל נערה בגיל ההתבגרות מתאהבת מתישהו במישהו מבוגר ממנה. כל-נערה חולמת, בלילות בלי שינה את אהבתה. כל נערה מחבקת כרית ומפנטזת לעצמה: מורה? מדריך? האה של החברה הכי טובה? וזה פזיוק היה גם נחלתה של נעמי גלוק מבית הכרם ירושלים עם יובב.

לוין, רחביה, ירושלים. האהבה הזו התארכה בליבה של נעמי בימים ובדמיונה על משכבה בלילות – כשנתיים ימים מתחילת כיתה ט"ת ועד לסוף יו"ד שאז סיים יובב את לימודיו בגימנסיה והתגייס לצבא.

על שברון לב אהבתה הסודית, עם סיום לימודיו של יובב בגימנסיה, התגברה נעמי גלוק בהצלחה על ידי טיפול במשכך כאבים והרבה שעות שינה ובסך הכל הוא נמשך חמישה ימים, ארבעה לילות ותשעה כדורי אקמול...

את משה טוויטו הכירה נעמי בטרמפיאדה כשכבר הייתה מגויסת. משה טוויטו היה השני. השעה: סביב שש בבוקר חורפי של דצמבר ובטרמפיאדה שביציאה מירושלים עשרות טרמפיסטים ומאות חיילים ממתנינם. כשנעצרה לידם המכונית הכחולה עטו עליה כמו ארבה המוני טרמפיסטים ומאות חיילים. "רק שניים עולים!" רעם בקולו הנהג המזוקן "רק שניים!!". משה טוויטו שהיה ראשון, נכנס למכונית ואחריו נדחפה בידי "כוח עליון" לתוך המכונית גם נעמי.

"לאן זה?" פונה אליהם הנהג.

"את ראשונה" מוותר הטרמפיסט הג'נטלמן ומפנה את הבמה לנעמי.

"אני צריכה לבה"ד 12. צריפין, אתה יודע".

"ואני" נדחף מייד טוויטו ולא מאפשר לנהג להגיב: "אני צריך לסביבות נתניה. צומת בית-ליד. להגיע לגדוד שלי. 890. צנחנים". בסיבובים שבירידות מירושלים ברך נוגעת בירך, ירך מתחככת בברך – הנהג שלנו חברה'מן!!

"אני משה טוויטו. נעים להכיר" מושיט החייל את ידו לחיילת.

"אני נעמי, נעמי גלוק, אני גרה בבית הכרם" משיבה החיילת ולוחצת ידו.

"ואתה?"

"אני ממרכז העיר. על יד כיכר החתולות. מכירה?"

ביום א' הבא בשש בדמדומי הבוקר הם שוב התייצבו בעמדותיהם, אבל הפעם כבר ידעו. משה טוויטו מנחלת-שבעה ונעמי גלוק מבית הכרם, שני חיילים בשירות-חובה, צנחן וצוערת חוזרים לבסיסיהם.

ב"רגילה" הקרובה הם כבר ירדו ביחד, לשלושה ימים ושני לילות לנחל דוד. שני חיילים ירושלמים בחובה, צנחן וצוערת חווים וחיים אהבה צעירה, בשלה, עוטפת ומלטפת. שני חיילים בחובה, צנחן וצוערת חברים!

כמעט שנה חלפה. נעמי שבה הביתה מקניות בעיר ונכנסה בסערה הביתה. רחל, אימה, רואה מייד שפניה אינם כתמול-ששום. כשיצאה לקניות "הכול היה בסדר."

"למה זה נפל פניך?" כך, במילים אלה ממש שואלת האמא רחל. אנחנו זוכרים שרחל למדה ספרות באוניברסיטה. אנחנו יודעים שהאם רחל גם חוטאת בכתבת שירים למגירה. אמא אחרת שלא למדה ספרות, אמא אחרת שלא כותבת שירים, "סתם" אמא, הייתה שואלת: "מה זה הפרצוף תחת הזה שלך?" אבל רחל היא שונה. "משהו בצבא?" לא מניחה לנעמי האמא רחל: "מישהו מהחברים?" "אולי מו-ו-ו-שש-ש-ה?" מושכת האמא את שמו בלשונה...

ונעמי רושפת יורקת את מה שמעולם לא אמרה לפני כן ולעולם לא תעלה עוד על דל שפתייה: "משה? משה את שואלת?? חרא של כך-אדם!!" ובריצה היא טסה משם לקומה השנייה ומסתגרת בחדרה.

זה קורה כשאת נוסעת באוטובוס ומבעד לחלון, לגמרי במקרה, את רואה את החבר שלך מתחבק ברחוב עם מישהי אלמונית. ולא יעזור שום: "אבל נעמי, זה ממש לא מה שאת חושבת" "אני הפסקתי לחשוב. מטומטם!..."

כעבור שעה יצאה נעמי מחדרה, עיניה עדיין קצת אדומות. וזהו!!!

משה טוויטו היה השני .

ואברהם לוי השלישי. והאחרון.

המסע האחרון

צ'רנה שולמנוביץ'

שְׁכַבְתָּ לְלֹא תְזוּזָה,
תַּחַת יְרִיעַת בֶּד פְּשׁוּטָה.
עַם כָּל פְּעִימָה שֶׁל הַלֵּב
זָכְרוֹן חֵם מִתְקָרֵב,
קוֹל בְּכִי חֲרִישִׁי.
כָּל קְרוֹבִיךָ סְבִיבָךָ,
מְלוּיִם אוֹתָךְ בְּדַרְכְּךָ הָאֲחֵרוֹנָה.
פְּעִימוֹת, פְּעִימוֹת כְּמוֹ תַפִּים בְּאֶפְלָה
מְסַמְנִים לְךָ אֶת הַשְּׁבִיל אֶל הָאוֹר.
בְּמַסַּע הָאֲחֵרוֹן הָיִיתָ עֲטוּף אֲהָבָה
מִכָּל עֵבֶר מְלִים שֶׁהִדְדוּ לְנִשְׁמָה.
שֵׁם לֹא הָיִיתָ לְכַד,
מִכָּל עֵבֶר נִשְׁלַחָה אֵלֶיךָ יָד.
נַח עַל מִשְׁכְּבְּךָ בְּשָׁלוֹם,
שָׁמַר עַל הַלְּבָבוֹת מִמַּבֵּט עֲלִיוֹן
מִסַּע אֲחֵרוֹן שֶׁהוּא רַק הַהִתְחַלָּה
מִי יוֹדֵעַ אוֹלֵי נִפְגָּשׁ גַּם בְּגִלְגוּל הַבָּא.

*

אסף קורן

אחרון הוא לא תמיד חביב.

על פי האמירה – בחורים טובים מסיימים אחרונים.
מה בא אחרי האחרון – קלום או התקלה?
דמיוי התחרות עושה עם המלה "אחרון" **ענול**.
מי שסיים אחרון לא זכה,
אבל אולי הוא נהנה מההשתתפות יותר מאחרים.
אני מחכה כל יום לאחרית הימים,
כי אני מאמין שהטוב נשאר לסוף.
אבל אולי לא נשאר דבר, כי לקחו כבר את הכל.
אחרון צריך לשמוח שהוא אחרון,
לפחות הוא שיך לקבוצה.
עדיף להיות אחרון מאשר אחר –
כי ב"אחר" אין רון.

שיעור תורה מעיין בַּיהודה

וביום הששי רגע לפני שיכלו השמים והארץ וכל צבאם, היא תרצה להגיע שוב, עד אליה, כדי לקדש את מה שתדבר רק איתה בכל יום שהוא לא מחר. כי כששבת אלהים ביום השביעי מפל מלאכתו ידע בעצמו שלא הפסיק לחשוב, והיא, תדע זאת לתומה, כי לא הפסיקה בעצמה. מלאכת ששת ימי עבודה מסיחת הדעת, תתכנס לרגעי שיא שיגיעו גם בימי חול. זו לא השבת קדושה, כך חשבה, כי אם ההחלטה לשבות. ואולי זה הטבע שבחר להחליט, כשעצר אותנו ממה שלא מתקיים ממילא.

שישה ימי בריאה מבראשית ועד היום, אלפי שנות קיום במעגל של שישה פלוס אחד לקדשו. סיפורי בראשית הבריאה הנמסרים מאם לבת, כדי לזכור את סיפורי אבותינו שנכתבו על ידי אחד מאתנו.

עד שלא הבינה כמה גדול היום השישי לא ידעה לקדש את השבת השבת. תקדיש תפילתה להבנת מסקנה חדשה שתיקח ממנה להמשך הדרך. מידי שבת תחשוב על החלק שלה בסיפורו של מי ששלח אותה לחשוב שבעה ימים. תשפוט, תקרא ותברא כי איך אפשר לברוא בלי מנוחה מזכות הבחירה שלא שובתת, גם לא ביום השביעי.

ובשביעי ההוא, כשהמוות דפק על דלת ביתה, קיבלה ממנה גם מילים מחזקות- "את תלמידה מחוננת", כתבה לה, "את עוד תלמדי שעוד לא נבחרנו למות". זה היה ונשאר משפט מלווה בכל יום ויום, אולי גם כדי לבחון איפה בחרנו להחליט, ואיפה לא נבחרנו כשהוחלט בשבילנו.

"לבחור להחליט, בניגוד לרצון- להחליט לבחור", השיבה לאלה, בימים שכבר ידעה לבחור בחיים ולא רק לרצות, או לא לרצות, לחיות.

שיעורי התורה לא יספקו לה נחת. לא תמצא מנוח בשאלות שהגישה לה בטריק הקסם ששלפה, כמו קוסם מיומן, היחיד שיודע את התשובה הנכונה. שאלה שאלות ולא חיכתה לתשובתה. שאלה רדפה שאלה לקראת חיי נפש שלוה;

אמון או רגש? אמרה
בחירה או רצון? – כי אלה אף פעם לא יגיעו יחד- הוסיפה
התענגות או מציאות? ככה היא הבינה.

בין שבת מנוחה לקודש החול, מסקנת השבת תיכנס בלי לדפוק על
דלת הכניסה שנפתחת ביום השביעי לכבודה. כמדי שבת, גם השבת
תחלחל הבנה- 'זה הנבחר, נבחר רק כשהחליטה לבחור'. ולה נותרו עוד
שישה ימים לבחור להחליט לבחור. לפתע ברור מאליו שמה שעשה
וסיים אלוהים בשישה ימים, אנחנו נבחר לעשות בשישה ימים, לכל
החיים.

'סִבְרֵי מְרַנֵּן'- בלי מילים תגיש לה בתום קידוש לקראת שבת. אולי
כדי שתתן את דעתה ותצא ידי חובה.

היא תשיב 'לְסִיִּים', בלי לומר מילה ותשתף, רק אותה, איך בליבה
נכתבת תורה.

כמו מאם לבתה תעבור תורה שלמה שנכתבת
בהתמדה, גם בשבת מנוחה.

מעבר לגדר יעל־דבורה בת־נוי

דף נייר לְבוּן הכַּמְמָת
בְּמַלִּים.
פְּסִיעוֹתֶיךָ
נִשְׁאָרוּ בְּאֲרוֹן.

נִשְׁאָרְתָּ
בְּגֵדְךָ כְּתָם זִכְרוֹן קֶצֶר
לְטֶנַח אֶרֶץ
תַּפּוּר בְּשֵׁרוּוֹל שֶׁל מְעִיל עוֹטֵף
שִׁירָה שֶׁל זְכוֹנוֹת.

הַשְּׂאֲרָתִי אוֹתְךָ
כְּתָם זִכְרוֹן מַעְכָּר לְגֵדְךָ,
בְּחֶצֶר הָאֶחָדִית שֶׁל חַיִּי,
שֶׁם עֲצִים אֲבֵלִים
שֶׁם חֶמְקוֹ פְּסִיעוֹתַי.

הייתי לעבר מינה גורל

שומעת את השקט
מופר מדי פעם ביבבת סירנה
או ברעש מכונית עוברת
שעה אחת קטנה של לילה.
לא יכולה להרדם.
חושבת
מנת של קירות גבוהים.
איד אעמד מולו
אאסף אליו
והייתי לעבר.

דנה אדרי־פינבלט
נאוה בן־אריה
מעיין בן־יהודה
מיכל בר־חיים
חגית בת־אליעזר
יעל־דבורה בת־נוי
מינה גורל
רויטל גל
תמר דוד־כריספי
עמית דרבקין־חן
ענבל וויטיץ־שש
הדס חטר־קלס
אריק לוי
רינה סולומון
ורד סיידון
ראובן פרומר
אסף קורן
נועם מאיר שדות
צ'רנה שולמנוביץ'